

BREDA – Rond 1300 zijn er in Breda waarschijnlijk al havenvoorzieningen getroffen. Daarop wijst de vondst van stadsarcheoloog Guido Van den Eynde en zijn ploeg onder de binnenplaats van het Huis van Brecht op het KMA-terrein.

Wat op het eerste oog een natuurstenen pad is dat schuin afloopt, is volgens Van den Eynde in werkelijkheid een soort scheepshelling die in de Middeleeuwen uitkwam op het water van de Mark.

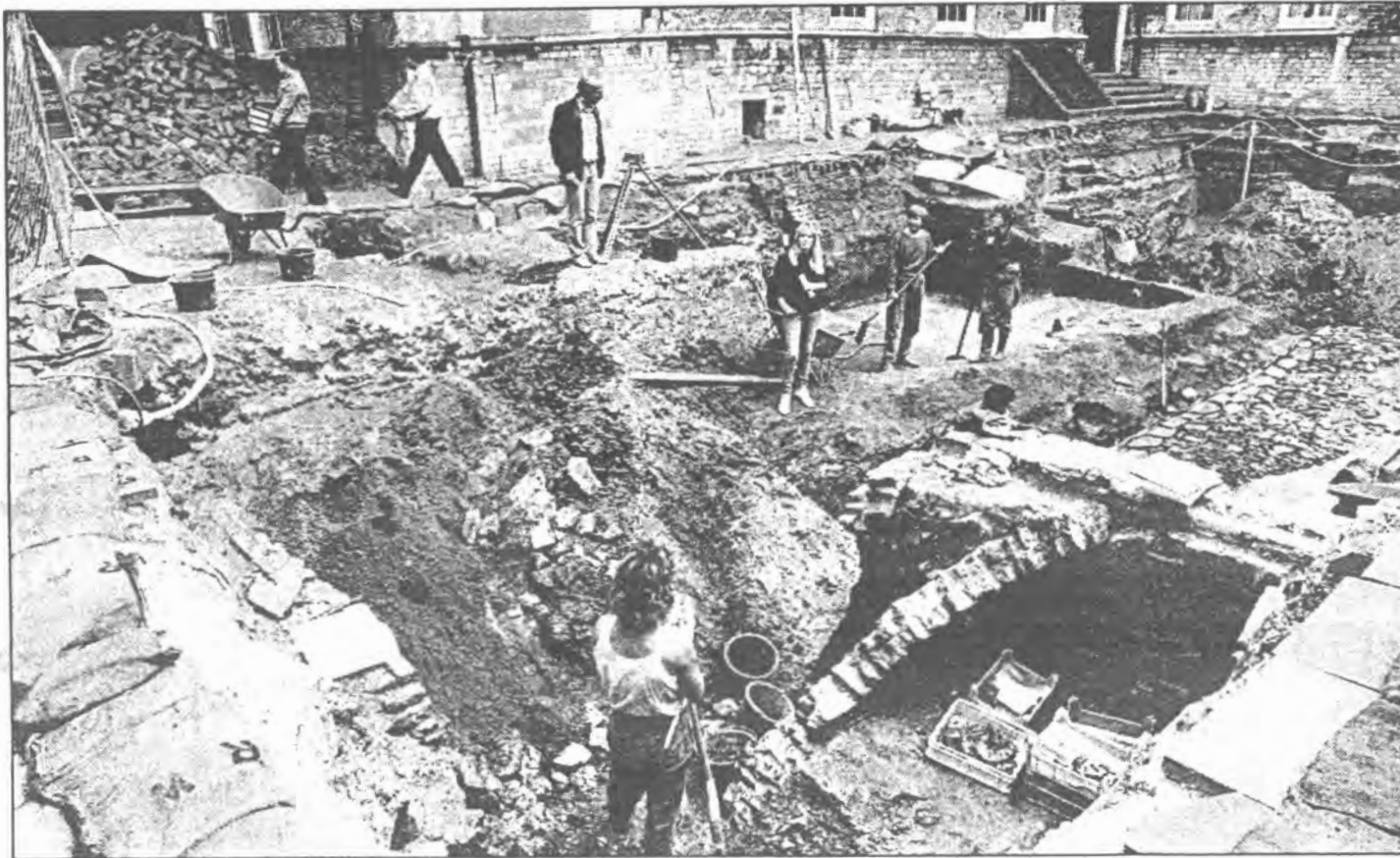
„Dit is echt een spectaculaire ontdekking”, zegt Van den Eynde, „want zover ik weet, is er in Nederland nog nooit zo'n havenfaciliteit gevonden.”

De stadsarcheoloog koestert al enige tijd de theorie, dat in de Middeleeuwen een deel van de Mark dichtgeplempt is. Dat zou gebeurd zijn in het gebied dat ligt tussen de huidige Nieuw- en Visserstraat en de Markendaalseweg. Dat soort, zeker voor die tijd, grootscheepse werken ten behoeve van een haven werd alleen in belangrijke steden uitgevoerd. Als in het Middeleeuwse Breda dat werk werd gedaan, dan hechtte de hertog van Brabant dus grote waarde aan de stad in het noordwestelijke deel van zijn hertogdom.

Doornik

„Hier werden de schepen waarschijnlijk in en uit het water getrokken. Het is niet het bewijs voor mijn theorie, maar de vondst bevestigt mijn stelling wel. Het is duidelijk geen pad, want dat zou niet op de Mark uitkomen. De natuursteentjes zijn waarschijnlijk geïmporteerd uit Doornik, ook dat is uitzonder-

STADSARCHEOLOOG BREDA: VOOR NEDERLAND UNIEKE VONDST Middeleeuwse 'scheepshelling' opgegraven



• Bij de opgravingen op de binnenplaats van het Huis van Brecht is iets bloot gelegd dat op een natuurstenen pad lijkt, maar volgens archeoloog Van den Eynde een middeleeuwse scheepshelling moet zijn

- FOTO DE STEM / DICK DE BOER

DE STEM 16/9/88

lijk in het licht van de 13e eeuw. Vermoedelijk heeft de Mark indertijd zijn bedding verlegd, zodat deze tewaterplaats droog viel. De schippers voerden levensmiddelen en bouwmaterialen aan en aardewerk uit het Maasland, Vlaanderen en het Rijnland. De 'uitvoer' bestond eveneens uit aardewerk. Breda diende vooral als overslagplaats. Later, toen dit havenwerk niet

meer in gebruik was, konden de diep stekende koggeschepen waarschijnlijk tot aan Breda komen. Om een kade aan diep water te krijgen, werd waarschijnlijk een stuk van de rivier gedempt. De aangevoerde spullen werden verder over land vervoerd. De stad lag aan de belangrijke verbindingsweg tussen Antwerpen en Den Bosch. We hopen hier nog restanten aan te

treffen van een wal, want die helling mondde uit op het water”, licht Van den Eynde toe.

Beschoeiing

Hij hoopt op het KMA-terrein ook overblijfselen van een kant of beschoeiing terug te vinden. Misschien dat er over enige tijd opgravingswerk gedaan kan worden op het parkeerterrein aan de Kraan-

straat. En dat zou meer gegevens op kunnen leveren. „Duidelijk is wel dat archeologisch onderzoek geheel nieuwe feiten toevoegt aan de geschiedenis van Breda. Die werpen een ander licht op de historie”, aldus de stadsarcheoloog.

Momenteel zijn Van den Eynde en zijn medewerkers, van wie hij er overigens nooit

genoeg heeft, aan de slag op militair gebied. De opgraving hangt samen met een onderzoek naar de bouwgeschiedenis van het oudste huis in Breda, het Huis van Brecht. Dat is genoemd naar de eerste bewoners, de familie Brecht, die tot de hofhouding van de Oranjes behoorden.

Zuilen

De KMA en de Dienst Gebouwen van het ministerie van Defensie overwegen om het Huis van Brecht zo veel mogelijk in de originele staat te renoveren en te restaureren. Daartoe zijn op sommige plaatsen in de muur bakstenen weggekapt die tot dan toe de oorspronkelijke renaissance-zuilen verborgen hielden.

De opgravingen van de gemeentelijke archeologische dienst hebben aangetoond dat de noordelijke vleugel van het Huis van Brecht (waarvan in 1949 het laatste bovengrondse restant is gesloopt) acht bouwfasen heeft gekend. Bovendien blijkt de geschiedenis van die vleugel terug te gaan tot de 15e eeuw. „We namen aan dat deel van het huis niet zo oud zou zijn. Dat is dus wel het geval”, aldus Van den Eynde.

Pakhuis

Het graafwerk heeft ook een aanbouw bij het Huis van Brecht bloot gelegd, waarvan het bestaan niet bekend was.

Van den Eynde meent dat het terrein waar de 'scheepshelling' ligt rond 1325 is opgehoogd. Vervolgens werd op die plaats waarschijnlijk een pakhuis gebouwd. Rond 1400 werd een begin gemaakt met de bouw van het 'hart' van het Huis van Brecht. Anderhalve eeuw later stond het vroeg-rennaissance gebouw er. Een stenen huis dat in al zijn luister alleen bestemd kon zijn voor de elite van de stad